

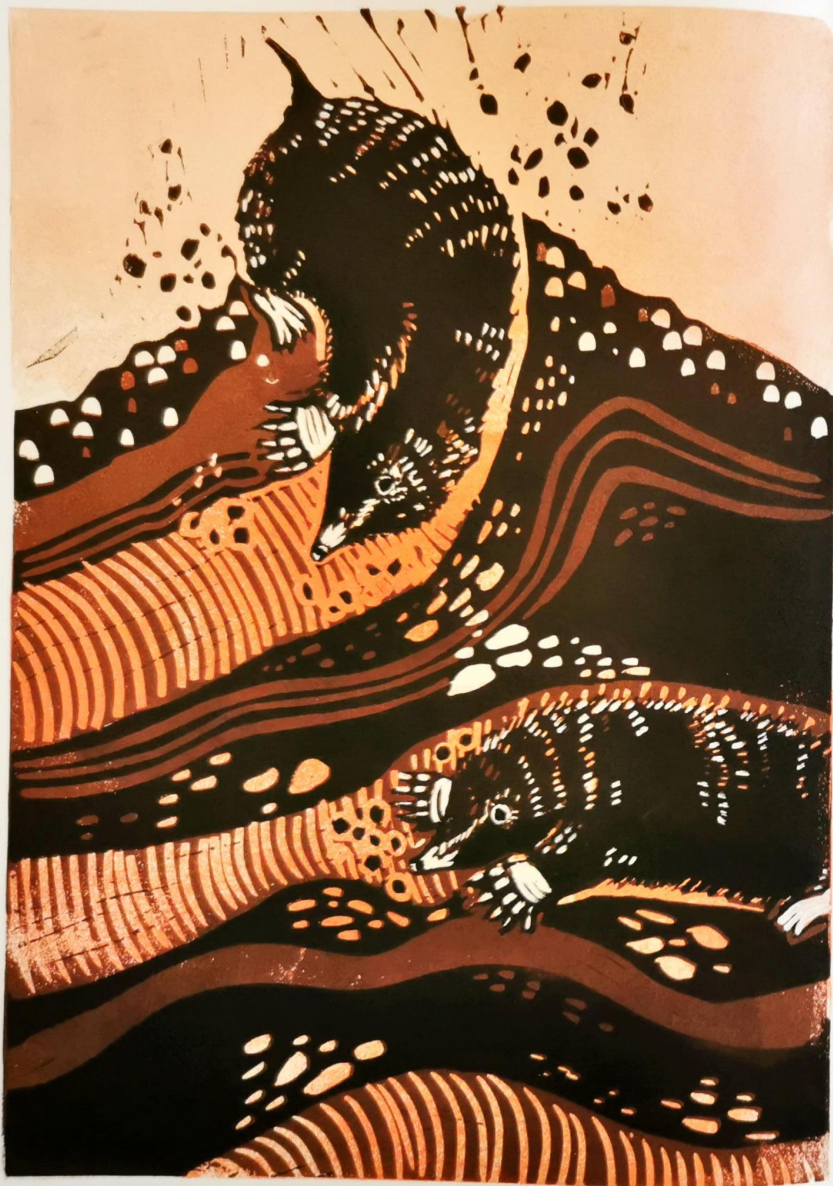
POLDER

Marieke ten Berge
& Eva Moraal

LEMNISCAAT

HET IS WEER TIJD voor mijn vaste rondje. Per dag moet ik de helft van mijn lichaamsgewicht eten, dus ik hoop dat er flink wat regenwormen in mijn tunnels verdwaald zijn geraakt. Met mijn nagels knijp ik alle vuil en aarde uit de beestjes, soms leg ik een voorraadje aan. Ik ben wel even aan de wandel: mijn **GANGENSTELSEL** is tientallen meters lang. Hoe diep? Het ligt vlak onder je voeten. Soms kun je die 'mollenritten' zien. Vooral in het voorjaar graaf ik veel, 12-15 meter per uur. Dan ga ik op zoek naar vrouwtjes om mee te paren. In de winter zit ik dan weer wat dieper, waar het eten is.

MIJN HANDEN zijn enorm, met vijf vingers en een extra nepduim. Onmisbaar om al die grond weg te werken. Ik schuif met één hand de aarde omhoog, zet me met mijn andere ledematen schrap en hopte: weer een molshoop erbij. Die molshopen zijn de reden dat jullie me bejagen. Mollenvanger is een eeuwenoud beroep. Een gazon of weiland vol omgewoelde wortels en hoopjes aarde zou geen fraai gezicht zijn... En dat terwijl ik met mijn gegraaf ervoor zorg dat de grond luchtig blijft en ik aan wortels vretende insectenlarven oppeuzel. In Friesland hebben ze zelfs een 'MOLLENHOND' gefokt, de Friese Stabij, om ons te vangen. Niet dat het veel zin heeft: een goed gangenstelsel laat ik niet lang onbenut.

NIET ALLEEN mijn handen zijn op een gravend, ondergronds bestaan gebouwd. Ik ben net een **BODYBUILDER**, zo gespierd. Je ziet mijn nek niet eens! Ik kan zwemmen en klimmen als de beste. Mijn waterafstotende zwarte vacht is fluweelzacht en de haren bewegen alle kanten op: handig voor als ik moet keren in mijn gang. Van kou heb ik geen last en ik kan toe met weinig zuurstof. Mijn smalle slurfsnuit heeft speciale tastzenuwen en heel gevoelige snorharen. Daarmee voel ik mijn weg door mijn tunnels. Ik ruik in **STEREO**: met beide neusgaten vang ik apart geuren op en zo bepaal ik waar de bron ervan is. Trouwens, ik ben niet blind, zoals je misschien denkt. Ik kan licht en donker onderscheiden en weet precies welke tijd van de dag het is.

Mol

MIJN VROUWTJE is even sterk als ik. Dat komt door al dat mannelijke hormoon dat ze aanmaakt: testosteron. En wist je dat ze een piemel heeft? Geen echte, hoor. Vrouwtjesmollen hebben zowel mannelijke als vrouwelijke **GESLACHTSKENMERKEN**. Afhankelijk van de tijd van het jaar groeit het mannelijke of vrouwelijke deel. Maar voor de bevruchting heeft zij mij toch echt nodig. Al ga ik er meteen weer vandoor. Ach, binnen een maand zijn de kleintjes groot en graven ze hun weg naar buiten.

IK KOM zelden bovengronds. (Zelfs niet om te drinken. Wist je dat **REGENWORMEN** voor 80 procent uit water bestaan?) Daarboven zitten alleen maar vossen, uilen en hermelijnen me op te wachten. O ja, en die verdraaide mollenvangers. Alleen archeologen houden van ons. In die omgewoelde aarde vind je weleens een schat uit voorbije tijden...

SOORT zoogdier > insecteneter > mol > Talpa > Talpa europaea
WAAR Europa, behalve het grootste deel van Scandinavië en het zuidelijkste deel van Europa; Rusland tot voorbij de Oeral.
LENGTE KOP-KOMP 11-16 centimeter
STAART 2,2-4,5 centimeter
GEWICHT 65-140 gram
LEEFTIJD 3 jaar
AANTAL onbekend, stabiel
BESCHERMINGSTATUS niet bedreigd

SST, HOORDE JE DAT
OOK? Als ik gevaar bespeur,
sta ik doodstil. Mijn oren
bewegen los van elkaar en pikken
jouw voet op het kleinste takje
al op. Als mijn neus ze al niet
voor is geweest – ik ruik je op 300
meter afstand. In het **SCHEMER-
DONKER** zie ik weinig kleur,
maar des te meer contrast. Mijn
ogen aan beide kanten van mijn
kop zien praktisch alles. En dan,
ineens, ga ik er met grote spron-
gen op mijn hoefjes vandoor, wel
15 meter ver. Daar komt mijn we-
enschappelijke naam *Capreolus*
vandaan. *Capriola* in het Latijn
betekent immers
'GEITJE' en Italiaanse *capriole*
zijn letterlijk bokkensprongen:
onze capriolen.

MEESTAL ben ik als reeget
alleen, of met mijn kalfje.
Als ik maar ongestoord kan eten
en **HERKAUWEN** zonder gezien
te worden, leef ik bijna overal: in
de duinen, de bossen, op akkers
en weiden in de polder. Het liefst
heb ik een beetje van allebei, be-
schutting én open landschap. Het
lijkt alsof ik zomaar wat aan de
blaadjes knabbel, maar eigenlijk
eet ik alleen het allerbeste: de
jongste scheuten, de verste knop-
pen, de voedzaamste kruiden.
In de winter staan boombast en
droog gras op het menu.

IN JULI en augustus is het de
bronsttijd. Dan 'FIEP' of klaag
ik om een bok. De bokken vech-
ten flink om mij – of als de een
het territorium van de ander be-
treedt. Met de geurklieren tussen
de tenen van hun achterpoten
en aan de basis van hun gewei
hebben ze dat goed afgebakend.
Meestal blijft het bij dreigen,
maar soms stoten ze met hun
geweien tegen elkaar. En dat gaat
er een partij hard aan toe! Die
geweien groeien ieder jaar op-
nieuw op de bobbels op hun kop,
de rozenstokken.

Ree

MIJN TWEE kalfjes met wit-
te vlekjes krijg ik pas in het
voorjaar erop. Ze beginnen name-
lijk niet meteen in mijn buik te
groeien. In de herfst en winter is
het nou eenmaal niet slim om ex-
tra monden erbij te hebben. Dan
zoek ik het gezelschap van andere
reeën op. We vormen **FAMILIE-
GROEPEN** van zo'n dertig geiten
met een enkele bok erbij. Trou-
wens, vind je een van mijn kalfjes
verstopt in het gras: laat het met
rust! Ik ben altijd in de buurt, blaf
bij gevaar. Ik zoog mijn kleine tot
het na een paar maanden zelf kan
eten. Mijn kalfjes blijven nog een
jaar bij mij.

SOORT zoogdier > evenhoevige >
hertachtige > *Capreolus* > *Capreolus*
capreolus

WAAR bijna overal in Europa, verder in
Noord-Syrie, -Iran en -Irak, Turkije,
de Kaukasus.

KOP-ROMPLENGTE 95-135
centimeter, bok iets groter

SCHOUDEHHOOGTE
69-75 centimeter

GEWICHT 15-30 kilo, bok iets zwaarder

LEEFTIJD 7-8, max. 15-20 jaar, vrouwtje
ouder dan mannetje

AANTAL 15 miljoen in Europa,
100.000 in Nederland

BESCHERMINGSTATUS
niet bedreigd

KIJK JE naar mijn achterste,
dan staar je in een spiegel.
Zo heet dat echt! Als ik in gevaar
ben, waaiert de haartjes rondom
uit en lijkt het net een donzige
HARTJESPOMPON. Mijn spie-
gel heeft een extra haarbosje, een
schortje. De bok heeft dan weer
een klein wit penseeltje... op zijn
piemel.

EUWENLANG was de mens
mijn grootste vijand, maar er
is een oude teruggekeerd: de wolf.
Al schieten jullie nog steeds ieder
jaar reeën af. **WILDBEHEER** heet
dat. Waarom laten jullie dat niet
aan onszelf over? Toch gaat het
goed met me. Nu alleen nog wat
minder wegen en meer wildvia-
ducten...

